

Eide Fjordbruk As

5640 EIKELANDSOSEN

Adm.enhet: Tildelingsseksjonen
Saksbehandler: Karianne Edtem
Thorbjørnsen/Pål Fossan
Telefon: 90361725/91520357
Vår referanse: 16/5183
Deres referanse:
Dato: 24.02.2017

Eide Fjordbruk AS - avslag på søknad om utviklingstillatelse

1. Innledning

Vi viser til søknad 14. april 2016, fra Eide Fjordbruk AS («Eide») om seks utviklingstillatelse til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret. Vi viser også til ettersendt informasjon 25. mai 2016.

Den 14. februar 2017 sendte Eide e-post til Fiskeridirektoratet og orienterte om at selskapet jobbet med en animasjon av konseptet, og ønsket å vise denne for direktoratet.

Fiskeridirektoratet orienterte i e-post 15. februar 2017 om at søker sto fritt til å sende inn ytterligere informasjon eller dokumentasjon, inkludert film. Direktoratet har pr. vedtaksdato ikke mottatt mer informasjon fra Eide, og legger i alle tilfelle til grunn at en animasjon av det innsendte konseptet ikke ville medført et annet resultat i saken.

2. Søknaden

Eide søker om seks tillatelse til utvikling av teknologi og autonome konsepter for dagens åpne produksjonsmetode i oppdrettsringen. Sentralt i prosjektet er ifølge søknaden utvikling av en åpen dataplattform for oppdrettsnæringen som knytter sammen nye sensorer, bøyesystemer og andre datakilder for å skaffe til veie informasjon som ikke brukes og som er tilgjengelig i dag. I tillegg ønsker søker å bruke autonome farkoster for å samle inn informasjon over større områder og gi ny innsikt i interaksjonen mellom anlegg og miljøet rundt. Plattformen vil ifølge søker gjøre det mulig å behandle og bruke de enorme datamengdene som genereres for å avverge kritiske situasjoner og få økt kontroll med næringens utfordringer. Med bedre kunnskap og kontroll med påvirkning fra oppdrett er det ifølge søker mulig å ta i bruk både mer eksponerte og mer skjermede lokaliteter basert på best mulig informasjonsgrunnlag, ikke antakelser.

Basert på informasjonen som de nye sensorsystemene og plattformen skaffer til veie vil søker i prosjektet også utvikle flere verktøy i kampen mot næringens utfordringer:

- autonomt luseskjørt som reguleres etter trusselnivå og fiskens levevilkår, for å redusere lusepåslag og bedre fiskehelse
- nytt posisjonerbart føringssystem for minimalt spill og redusert miljøpåvirkning
- nytt system for avfallsoppsamling ved passering av terskelverdier, for redusert miljøpåvirkning
- ny teknologi for overvåking av merd og anlegg, for å avverge anleggshavari og rømming
- ny flåteteknologi for redusert visuell støy og designet for operasjoner med autonome farkoster med fremtidens IT-infrastruktur integrert

Søker mener at kombinasjonen av tiltakene vil føre til fremtidens oppdrettsanlegg som vil være økonomisk og miljømessig bærekraftig, som gjør det mulig å ta i bruk nye arealer og få bukt med næringens utfordringer, basert objektiv kunnskap om fisk, miljø og anlegg.

3. Rettslig grunnlag

Bestemmelser om utviklingstillatelser og hjemmel for tildeling finnes i FOR-2004-12-22 nr. 1798: Forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5:

§ 22. Særlige formål

(...)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. (...)

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

(...)

4. Fiskeridirektoratets vurdering

Avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelser bygger på en skjønnsmessig, faglig vurdering, jf. bestemmelsene gjengitt under pkt. 3. Det følger av retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse¹ at det er opp til forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt tillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og innovasjon. Det stilles strenge krav for å få tildelt tillatelse og listen for å få slik tillatelse ligger høyt.

Laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd slår fast at formålet med utviklingstillatelser er «...å bidra til å utvikle teknologi som kommer næringen til gode.» Laksetildelingsforskriften § 23b gir Fiskeridirektoratet hjemmel til å tildele tillatelser til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til «å utvikle teknologi» som kan «bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene» som akvakulturnæringen står overfor, «...blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.» Spørsmålet er om det omsøkte konseptet innebærer utvikling av teknologi som omfattes av formålet med utviklingstillatelser.

Begrepet «teknologi» er i utgangspunktet vidt. I følge retningslinjene er ordningen imidlertid avgrenset til produksjonsteknologisk utstyr/ installasjoner, og omfatter derfor ikke prosjekter som for eksempel dreier seg om utvikling av nye driftsformer, vaksiner, fôr med mer. I punkt tre i retningslinjene er det vist til at prosjektet blant annet kan dreie seg om utvikling av oppdrettsanlegg lengre til havs og innerst i fjorder. Nærings- og fiskeridepartementet behandlet klage på vedtak om avslag på søknad fra Måsøval Fiskeoppdrett AS, 3 november 2016. I klagevedtaket uttalte departementet at en tolkning av ordlyd sett i sammenheng med retningslinjene tilsier at prosjektet må ha en nær tilknytning til selve produksjonen av fisk for å falle innenfor ordningen. Det ble også vist til at forvaltningen har en betydelig skjønnsmargin når det skal avgjøres hvilke typer prosjekter som kan tenkes å falle innenfor ordningen.

Eide søker om utviklingstillatelser for et prosjekt som har til hensikt å utvikle en ny åpen dataplattform og infrastruktur som knytter sammen datakilder for å skaffe til veie informasjon som ikke brukes eller er tilgjengelig i dag. Dette skal ende opp som et styringssystem som skal støtte beslutningstaker på et tidligere stadium i oppdrettsprosessen. Grunnidéen i søknaden er å utvikle teknologi for autonome konsepter for dagens åpne og kommersielle produksjonsenheter.

Plattformen skal innhente data fra en rekke kilder som for eksempel sensorer, autonome farkoster, fjernstyrte farkoster, bøyesystemer med sensorikk for overvåkning av forhold i og rundt anlegg, kraftceller på fortøyning, notlin med sensorer for overvåkning av posisjon, slitasje og maskebrudd etc. Av teknisk dokumentasjon er det vedlagt søknaden en kapasitetsanalyse av en merdmodell i kombinasjon med en oppsamlertrakt i bunn av not og luseskjørt rundt noten nær overflaten. Analysen viser som forventet at en oppsamlertrakt vil

¹ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet, 12.01.2016

øke kreftene i noten ved innfesting til flytekragen, mens luseskjørtet vil øke kreftene i haneføttene. Utover denne analysen er søknaden ikke vedlagt noen dokumentasjon av ingeniørfaglig og teknisk karakter som er i stand til å underbygge påstander og planer i søknaden.

Det sentrale aspektet ved dette prosjektet er utvikling av en åpen dataplattform for å innhente data, analysere dette og iverksette en rekke eksemplifiserte tiltak.

Formålet med ordningen med utviklingstillatelser er å bidra til utvikling av teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode ved å bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene akvakulturnæringen står overfor. Konseptet til Eide kan ifølge søknaden anvendes på alle eksisterende konvensjonelle åpne anlegg. Dersom dataplattformen fører til at man kan benytte lokaliteter som man i dag ikke kan benytte og utvide produksjonen på andre lokaliteter, vil dette kunne være et bidrag til å løse arealutfordringene næringen står overfor. Dersom konseptet fungerer som forutsatt vil det også kunne utgjøre et bidrag for å hindre rømming og oppformering av lus ved at preventive tiltak kan settes i verk på et tidligere tidspunkt enn det som er vanlig i næringen i dag.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering utgjør imidlertid konseptet i liten grad forbedring av eksisterende anleggsteknologi. I behandling av klagen fra Måsøval Fiskeoppdrett AS vedrørende konseptet Helixir uttalte Nærings- og fiskeridepartementet som vist til over at prosjektet må ha en nær tilknytning til selve produksjonen av fisk for å falle innenfor ordningen og videre at *Det må etter departementets oppfatning være en nær tilknytning til selve produksjonsenheten for at konseptet skal være omfattet av denne ordningen. Departementet har etter dette kommet til at behandlingsplattformen Helixir ikke er å anse som produksjonsteknologisk utstyr/installasjon i denne sammenheng. Departementet støtter således fiskeridirektoratets vurdering av dette spørsmålet.*² Så selv om Eides løsning delvis faller innenfor formålet med utviklingstillatelser innebærer dette ikke at løsningen nødvendigvis faller innenfor begrepet produksjonsteknologisk utstyr/installasjon. Som departementet slo fast i klageavgjørelsen må det være en nær tilknytning til selve produksjonen av fisk og til produksjonsenheten for at konseptet skal være omfattet av ordningen.

Spørsmålet blir om det er tilstrekkelig nær tilknytning mellom dataplattformen og produksjonen av fisk.

Dataplattformen skal hente inn informasjon fra oppdrettsanlegget og områdene rundt. På denne måten er det en sammenheng mellom de to. På den andre siden vil ikke innhenting av data påvirke fisken i anlegget på annen måte enn at det setter oppdretter i stand til å iverksette preventive tiltak. Dette taler i avgjørende retning for at konseptet ikke omfattes av begrepet produksjonsteknologisk utstyr/installasjon i denne sammenheng. Dette støttes

---

² <http://www.fiskeridir.no/Akvakultur/Tildeling-og-tillatelser/Saertillatelser/Utviklingstillatelser/Brev-og-vedtak>

videre av at konseptet utvikles for å kunne brukes sammen med kommersiell åpen merdteknologi.

Fiskeridirektoratet har kommet til at det i tillegg til formålsbestemmelsen også må ses hen til sammenhengen med de øvrige forskriftsbestemmelsene som gjelder utviklingstillatelser. Laksetildelingsforskriften § 28b sjette ledd slår fast at «(v)ed avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.» Om §28b sjette og syvende ledd uttales det på s. 6 i retningslinjene:

Ved fastsettelse av antall tillatelser skal det tas utgangspunkt i det konkrete behovet for biomasse som den enkelte søknad reiser, for å kunne utvikle den aktuelle teknologien og foreta en eventuell utprøving av det nye konseptet i kommersiell skala. I motsetning til hva som gjelder ved tildeling av forskningstillatelser kan det tas hensyn til økonomien i prosjektet ved fastsettelse av antall tillatelser. Dette innebærer likevel ikke at det skal tildeles flere tillatelser enn det som er driftsmessig nødvendig for å gjennomføre utviklingsprosjektet.

Fiskeridirektoratet er kommet til at det av § 28b sjette ledd og retningslinjene kan utledes et krav om konkret biomassebehov.

Eide har søkt om seks utviklingstillatelser og ønsker ifølge søknaden å foreta utprøving av konseptet ved fire av selskapets eksisterende lokaliteter. Tillatelsene ønskes etter hvert klarert på nye lokaliteter i Lindås/ Fensfjorden og i Kvinnherad/ indre Hordaland. Som Fiskeridirektoratet har vist ovenfor vil ikke innhenting av data påvirke fisken i anlegget på annen måte enn at det setter oppdretter i stand til å iverksette preventive tiltak, og konseptet skal utvikles for å kunne brukes sammen med kommersiell åpen merdteknologi. Etter Fiskeridirektoratets vurdering taler dette for at prosjektet ikke har et behov for egen utviklingsbiomasse.

Søknaden er vedlagt rapporten *Finansiell posisjon og finansieringsplan* datert 12. april 2016, utarbeidet av PWC. Fra kapittel 3 siteres følgende vurdering:

Det årlige behovet for tilførsel av likviditet vil generelt være størst i perioden med oppbygging av biomasse på utviklingslokalitetene og er anslått å nå et maksimum ca. to-tre år etter første smoltutsett. Det årlige behovet for tilførsel av kapital forventes deretter å bli redusert, da det anslås at kontantstrøm fra slakting av fisk ved utviklingslisensene i denne fasen vil bidra til å finansiere videre utviklingskostnader i prosjektet.

(...)

Finansieringsplan. I prosjektets innledende fase der fokus er på utvikling av programvare for innsamling og behandling av data vil behovet for finansiering i hovedsak knytte seg til lønnskostnader for programvareutvikling, dette vurderes å være relativt begrenset.

Kapitalbehovet i denne perioden er tiltenkt dekket gjennom innskudd av egenkapital fra Eide Fjordbruk.

I neste fase, når programvoren er utviklet og man skal utvikle og starte innsamling av data fra de ulike komponentene vil finansieringsbehovet gradvis øke, delvis som følge av økte utviklingskostnader, herunder utvikling av prototyper, montering, overvåking etc, men også i stor grad knyttet til oppbygging av biomasse på utviklingslokalitetene.

Etter Fiskeridirektoratets vurdering går det her fram at hovedandelen av finansieringsbehovet for prosjektet er knyttet til kostnader for oppbygging av biomasse på utviklingslokalitetene, og dermed til selve driften av tillatelsene, på samme måte som for driften av en alminnelig kommersiell tillatelse. Videre vil utvikling av programvare i hovedsak utløse behov for finansiering av lønnskostnader som også vurderes å være relativt begrenset. Det vil knytte seg kostnader til utvikling av prototyper med mer, men også her viser rapporten at finansieringsbehovet i stor grad vil være knyttet til oppbygging av biomasse på utviklingslokalitetene.

Fiskeridirektoratet kan etter dette ikke se at det er godtgjort noe behov for egen utviklingsbiomasse for å kunne foreta utprøvinger i prosjektet. Eide står imidlertid fritt til å teste konseptet på egne anlegg med bruk av egen biomasse, såfremt dette er i overenstemmelse med regelverket for øvrig.

Fiskeridirektoratet har kommet til at det omsøkte konseptet ikke er produksjonsteknologisk utstyr/ installasjon i henhold til ordningen med utviklingstillatelser. Kravet om at prosjektet skal utvikle teknologi er dermed ikke oppfylt. Prosjektet faller etter dette ikke innenfor formålet med utviklingstillatelser og oppfyller heller ikke tildelingsvilkårene for denne typen tillatelser. Direktoratet har også kommet til at det ikke er godtgjort et biomassebehov i prosjektet.

5. Vedtak

Etter en konkret helhetsvurdering har Fiskeridirektoratet kommet frem til at det omsøkte prosjektet ikke faller innenfor formålet med utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften §§ 22 annet ledd og 23b første ledd. Søknaden blir derfor avslått.

Direktoratet finner det ikke hensiktsmessig å vurdere hvorvidt de øvrige tildelingsvilkårene er oppfylt.

6. Klagerett

Vedtaket kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28. Se vedlagte orientering (/./).

Med hilsen

Jens Chr. Holm
direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift

Mottakerliste:

Eide Fjordbruk As

5640

EIKELANDSOSEN

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032

OSLO

Søndre Eide

Vedlegg

Klageskjema Eide